

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem Divi Thomae. Tomi Qvinqve

Qui Est Primvs De Sacramentis: In Qvo Ea Continentvr, Qvæ Post
Præfationem Indicantvr

Suárez, Francisco

[Köln], 1619

2 An vsus cæremoniarum sit sanctus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93807](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93807)

defit, posse etiam has cæremonias distingui, iuxta septem circumstantias actuum moralium, quæ à Philosophis moralibus & Theologis numerantur, vt sunt circumstantia loci, temporis, personæ, modi, & similes.

Tertio est obseruandum, omnibus his ceremonijs commune esse, vt ad diuinum cultum ordinentur: hæc enim intentione instituntur, & obseruantur ab Ecclesia, vt ipse sacramentorum vel sacrificij usus maiori cum reuerentia ac deuotione fiat. Hoc igitur commune est sacramentalibus ceremonijs cum sacramentis ipsis, vel sacrificio, quod actus sunt externi, virtutis religionis. Differunt tamen ab ipsis, quod sacrificium continet ipsum supremum Dei cultum, quo Dei excellentiam per alicuius rei oblatae sacrificacionem seu immutationem profitemur: sacramenta vero ordinantur ad sanctificacionem fide-lium, quam significant & conferunt præsertim in lege noua. At vero sacramentalia ordinantur ad cultum Dei medio sacrificio, vel sacramento aliquo (vt sic dicam) nam proxime referuntur ad reuerentiam seu conuenienter modum offerendi sacrificium, vel ministrandi sacramentum. Differre tamen possunt sacramentalia inter se, vel in ritu externo, vt dictum est: vel etiam in fine: quia quædam propinquius, quædam remotius respiciunt sacramenta: quædam ordinantur præcipue ad ornatum quendam decentem ac religiosum: vt verbi gratia, quod calix sit argenteus, vel aliquid huiusmodi: quædam ad maiorem reuerentiam, vt quod Eucharistia à ieiunio sumatur: quædam etiam continent sacram significationem, vt quod baptizati induantur veste alba, &c. ac denique quædam ordinantur etiam ad aliquem spiritua-lem effectum, vel sanctificacionem saltem imperfectam, vt postea dicemus.

Ex his igitur satis constat, quid sit ceremonia, de qua hic agimus. Est enim exterior actio religiosa, aut circumstantia seu conditio eius ad ornatum seu cultum debitum sacramentorum seu sacrificij instituta. Cuius descriptionis ratio ex dictis satis constat, & ex ipso usu, & ex intentione præsentis disputacionis: hic enim non agimus de omni cultu externo, sed de illo tantum, qui est quasi circumstantia sacramenti, & à substantia eius distinguitur: estque veluti, accidens eius: est ergo hæc propria ratio sacramentalis ceremoniæ, prout de illa nunc agimus. Verum est tamē, & obseruatione dignum: quia ceremoniæ sacramentorum eisdem fere rationis sunt: cum nonnullis alijs ritibus, qui extra sacramenta fiunt & obseruantur: Ideo nomen Sacramentalis, latus frequenter vsurpari, & doctrinam de his ceremonijs sacramentorum magna ex parte posse ad alias extendi. Et hoc modo disputant de his ceremonijs seu sacramentalibus plures auctores, præsertim VValden-sis in tomo integro de sacramentalibus. Hofius in Confessione catholica capit. 37. & latus cap. 86. & sequentibus, & Lindan. libro 4. Panopl. capit. 97. & sequentibus, Bellarmin. libr. 2. de sacrament. in gen. cap. 29. & antiquiores, qui de ritibus seu officiis Ecclesiasticis scripserunt, vt Isidorus, Alcuin. Amal-lar. Duran. & alij, & Raban. libr. 1. de institut. Cler. à capit. 27. Hugo Victor. libr. 2. de sacramen. part. 4. & 5. postea in sequentibus agens de singulis sacramentis.

SECTIO II.

An usus sacramentalium religiosus & sanctus sit atque Ecclesiæ conueniens.

Multi hæretici hos Ecclesiæ ritus superstitiosos & illicitos esse dixerunt. Varijs tamen modis, atque ex diuersis principijs. Quidam enim in vniuersum omnem cultum Dei externum reprobarunt, sed cum hi omnia euerant, non est quod hoc loco Franc. Suarez Tom. 3.

cum eis specialiter disputemus: hi enim, non solum accidentia, sed etiam substantiam sacrificij & sacramenti è medio tollunt: sufficient ergo contra illos, quæ de necessitate & utilitate sacramentorum dicta sunt: & quæ dicemus postea de sacrificio: & videri etiam possunt dicta de usu & veneratione imaginum, in primo tomo huius tertie partis circa qu. 25. hic enim ex principijs & rationibus magis proprijs agendum est.

Alij ergo Ecclesiasticas ceremonias reprehendunt, eo quod sint humana inuenta, absque diuino præcepto vel autoritate in diuinis scripturis contenta. Putant enim isti, licere quidem colere Deum externo cultu, non tamen alio nisi illo, qui in scriptura sacra nobis præceptus est. In quo fundamento varij etiam errores continentur, qui alijs in locis magis proprijs impugnandi sunt. Primus est, sola ea, quæ scripta sunt, non vero quæ traditione habentur, esse retinenda in Ecclesia, & in veneratione habenda contra Paulum secundæ ad Thessalon. 2. dicentem. Tenete traditiones, siue per epistolam siue per sermonem. Quia sine traditione, neque ipsa scripta diuina potuissent à prophana discerni. De qua re legi potest Basil. libr. de Spiritu sancto. capit. 72. Irenæ libr. 3. contra hæres. capit. 3. Cypr. Epist. 2. circa finem, Epiph. libr. 4. hæres. 71. Hieronym. dialog. contra Luciferian. August. libr. 4. de Bapt. capit. 24. Secundus est, solum illum externum cultum Dei esse licitum, qui ab ipso met Deo præceptus & traditus est. Qui error est absurdissimus. Nam in primis nulum habet fundamentum in scriptura vel traditione aliqua: nam in diuina scriptura potius legimus, in quolibet tempore, seu statu homines sua sponte & arbitrio, & absque speciali præcepto Dei varijs modis Deum exterius coluisse: sic Genes. 4. Abel obtulit sacrificium de primogenitis gregis sui: & Noe capit. 8. erexit altare, & obtulit sacrificia de pecoribus multis: Iacob vero cap. 28. votum vouit, decimasque obtulit Deo, In lege autem veteri, quamuis multa essent de diuina lege præscripta, nunquam tamen fuit prohibitus voluntarius cultus, vel publicus, vel priuatus: quin potius Leuit. 23. postquam varia sacrificiorum, & festiuitatum genera præcepta sunt subditur. Exceptis donis vestris, & quæ offeritis ex voto, vel quæ sponte tribuetis Domino. Atq; Esther 9. Iudith. ultimo. 1. Machab. 4. quædam festiuitates humana lege introductæ leguntur præter eas, quæ in diuina erant præcepta. In lege autem gratiæ nullibi reperitur prohibitio hæc facta à Christo. Quin potius, si eius exemplum nobis imitandum est, constat ex Euangelio, cum sæpe fuisse externis ceremonijs usum, vel eleuando oculos, & externam gratiarum actionem atque orationem fundendo, vel accipiendo in manibus panem benedicendo, oculos in cælum eleuando. Luc. 9. & 22. vel orando genibus flexis, aut in terram prociens Matth. 26. & Luc. 22. vel insufflando in Apostolos, vt eis Spiritum sanctum daret: vel denique eleuando manus, vt discipulis benediceret, Lucæ 24. Quocirca, cum hæretici negent, esse credendum, quod non reperitur scriptum, ostendant vbi sit scriptum hoc præceptum, quo prohibetur omnis cultus Dei exterior liber ac spontaneus: vt eis fidem adhibeamus, nam quod ex traditione sola non habeant hoc præceptum certissimum est, cum potius contrarium ex traditione habeamus: vt dictum est, & statim dicemus latus. Nec vero fingere possunt ipsa naturali lege hoc esse prohibitum: nam potius lex naturæ, quæ docet, Deum esse actibus & signis externis ab homine colendum, vel quia ipse est author animæ, & corporis, & ideo vtrisque actibus coli debet, vel quia cum homo consistat anima, & corpore, in actionibus animæ multum ab actionibus corporis pendet, eisque iuuatur ad illas melius exercendas: ipsa (inquam) lex naturæ, quæ hoc docet, illas ex se non desinit huiusmodi a-

Hæretici alijs aliter ceremoniarum usum exagitant.

Hæreticorum insania confutatur.

stiones: quia licet fortasse aliqua per se statim appareant aptiores ad huiusmodi cultum, ut sunt, oratio vocalis, laus, genuflexio, eleuatio manuum, peitoris tussio: tamen, neque istæ sunt ita per se determinatæ ad cultum Dei, quin alia similes possint ad alias personas referri: nec sunt ita necessariæ quin aliis modis possit idem religiosus animus significari. Hic ergo modus ex ipsa lege naturæ non est definitus: vnde necessario fit, per hanc legem non prohiberi voluntarium modum exterius colendi Deum, sed potius relinquere, ut vel positua lege, vel certe vniuersi cuiusque arbitrio determinetur. Hoc ergo semper licitum est, quamdiu speciali lege diuina, vel humana non est prohibitum: dummodo prudenter ac decenter fiat. Sed dicunt hæretici, quamuis huiusmodi cultus spontaneus licitus esse possit in lege noua, non tamé esse licitum, illum præcipere: ita ut illius omisio, peccatum reputetur: quia hoc est contra priuilegium legis gratiæ, quæ est lex libertatis: nam subitici hoc modo his ceremoniis & ritibus, magna est seruitus. Sed in hoc inculcatur tertius error, quo negant habere Ecclesiam potestatem præcipiendi atque ordinandi ea, quæ ad conuenientem modum dispensandi sacramenta fuerint necessaria. Cuius contrarium definiuit Concil. Trid. sess. 21. can. 2. & in materia de legibus & de Ecclesiastica potestate impugnatur ex professo hic error, & in sequenti sectione nonnulla afferemus.

Alij denique non reprobant generatim omnes ceremonias, sed specialiter inuehuntur in illas, quas nunc Ecclesia Romana obseruat, quia dicunt: esse vanas & superstitiosas. Sed non est hic locus dicendi de singulis: sed cum agemus de specialibus sacramentis, vbi aperte ostendemus, hanc esse falsam calumniam. Illud vero, quod generale omnibus est, scilicet, quod à nobis nunc intentione cultus, & tanquam pertinentes ad virtutem religionis, hoc (inquam) superstitiosum esse dicunt quia licet in sacramentis tradendis oporteat seruare modum, & debitas circumstantias, ut omnia honeste & secundum ordinem fiant, ut dicitur primæ ad Corinth. 14. tamen hoc solum esse volunt propter quandam humanam politiam: non vero ex intentione cultus & religionis: nam hoc dicunt esse superstitiosum. Qui error non potest nisi aliquo ex supra reiectis fundari: nam si cultus Dei exterior voluntarius ut lege humana præscriptus esse non est malus, & superstitiosus, neque etiam erit malum, illum intendere: ergo neque etiam erit per se malum, ceremonias sacramentales hac intentione obseruare.

Conclusio.

Prætermisissis ergo hæreticorum sententiis, dicendum est: Vsum sacramentalium ceremoniarum, quas nunc Ecclesia obseruat, pium esse & ad cultum Dei secundario saltem pertinere, & Ecclesiæ ac fidelibus non parum esse vtilem. Conclusio est de fide, quo ad omnes partes, ut colligitur ex Concil. Trid. sessione 7. can. 13. de sacramentis in genere: vbi honestus in solemnibus sacramentorum administratione adhiberi consuetos, & ab Ecclesia Catholica receptos, & approbatos, obseruandos ac retinendos esse definit. Potest etiam conclusio ex generali principio ostendi, quod Ecclesia non potest errare in his, quæ ad fidem & mores pertinent: seruare autem ceremonias religiosas, & viles ac non superstitiosas, maxime pertinet ad bonos mores Ecclesiæ. Deinde, quod hæ ceremoniæ sint honestæ, satis patet ex his, quæ contra hæreticos diximus: quia ex obiecto non sunt malæ, neque ex aliqua circumstantia, quam per se requirant. Nulla enim circumstantia huiusmodi fingi, aut assignari potest. Rursum ex fine proximo, ordinantur ad decentem & conuenientem modum administrandi sacramenta: sicut ergo sacramentorum administratio ad religionem pertinet, ita etiam harum ceremoniarum obseruantia, quantum est ex

se, & ex fine suo: & ideo dicuntur pertinere ad cultum secundarium, non solum, quia continent cultum exterium, sed etiam, quia in ipsomet externo cultu, sint veluti accidentia aliarum actionum nobiliorum, scilicet, sacrificij, & sacramentorum. Tandem ex hoc bene facile colligitur vtilitas harum ceremoniarum: conferunt enim primo, ut ipsa sacramenta debito honore tractentur, & in maiori ætimatione & reuerentia habeantur, nam cum eorum substantia in paucis verbis & exterioribus actionibus aut rebus externa specie vilioribus atque inimi ordinis consistat, nisi ceremoniarum apparatu, & significatione eleuetur animus ad cogitandum aliquo modo de myste. ijs. b. illis signis contentis, & ad concipiendam deuotionem & reuerentiam illis debitam, facile vilescerent & despicerentur, præsertim à rudioribus hominibus, qui sensibus fere dicuntur. Igitur per hæ ceremonias docetur Christianus populus sub sensibilibus sacramentis magna mysteria contineri: & ideo magna veneratione esse tractanda. Secundo conferunt hæ ceremoniæ ad maiorem quædam intelligentiam & memoriam mysteriorum fidei, ut, verbi gratia, fere in omnibus sacramentis adhibere crucis signum, ut constat ex Steph. Pap. in ca. Nunquid, de Consecr. d. 5. & August. tra. 118. in Ioan. & ferm. 19. de Sanctis: illud autem fit, ut eo signo admonerentur fideles, virtutem sacramentorum ex Christi morte deuari. Similiter, dum in Baptismo præmittuntur Exorcismi, & insufflationes, docentur fideles: puerum, antequam baptizetur, esse sub potestate demonis ob originale peccatum; & ita hoc argumentum vitur sæpe Augustinus ad probandum originale peccatum ex vfu & traditione Ecclesiæ, ut videre licet lib. 1. de Peccato. merit. & remis. cap. 34. & lib. 6. contra Iulian. cap. 2. & alia exempla videri possunt in Leone Pap. epit. ol. 31. & Innocentio I. epit. ol. 1. Nec refert, quod non omnes fideles intelligant hæ mysteria: satis est enim, ut à Doctoribus intelligantur, qui simpliciores docere possint de his, quorum ipsi sunt capaces, quæ ue ipsos scire oportet. huiusmodi enim hominibus frequentius sufficit admiratio illa, quam in eis causat ipsamet ceremoniarum grauitas, & autoritas, sub quibus statim concipiunt aliquid sacrum contineri, quamuis, quid illud sit, ignorent. Tertio per hæ conferuntur & augetur deuotio fidelium, ut recte docuit Augustinus lib. de Cura pro mort. agend. cap. 5. & Epistol. 119. capit. 11. qui tamen addit cap. 19. cauendum esse, ne nimium sit hoc ceremoniarum onus: tantum enim esse potest, ut animus dilatrabit, & impediatur. Quo solo seruato moderamine ac prudenti consilio, ut re vera ab Ecclesia seruatur, ruunt obiectiones omnes & calumniæ, quas hæretici excogitare possunt. Quarto tandem deseruire possunt hæ ceremoniæ ad distinguendum fidem populum ab infideli, & vnitatem Ecclesiæ commendandam, ut significauit Innocent. supra, & Concil. Tolet. 4. can. 2. & ideo diligenter vitat Ecclesia in huiusmodi ceremoniis & obseruantis omne consortium & apparentem similitudinem cum Iudeis, vel alius inidelibus, ut colligitur ex August. dicta Epistol. 119. & Epiphani. lib. 3. contra hæres. in fine, vbi multa de his ceremonijs congerit.

SECTIO III.

Quis possit sacramentales ceremonias instituire, mutare, aut ministrare.

Diximus de substantia & ratione harum ceremoniarum, sequitur dicendum de causis earum. Et causa quidem finalis explicata iam est. Causa vero materialis, seu formalis in genere definitur non potest: sed in singulis obseruanda est pro ratione institutionis. Solum ergo generatim dici potest, intrinsecam veluti formam, ac materiam vniuersam